

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Socialnämnden

Datum:
2025-05-26

Diarienummer:
SCN-2025-00454

Handläggare:
Ola Jeremiasen

Åtgärder för ekonomi i balans

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att genomföra åtgärder för ekonomi i balans i enlighet med föredragningen.

Ärendet

I den ekonomiska uppföljningen och helårsprognosen per mars visade socialnämnden ett prognosticerat underskott om 11 miljoner kronor. Som en följd av det uppdrog socialnämnden till förvaltningen att fram en åtgärdsplan med förslag på åtgärder för att nå budget i balans samt att förvaltningen skulle återrapporera till nämnden vid sammanträde i juni 2025. Förvaltningen föreslår en rad åtgärder för att nämnden ska närma sig en budget i balans år 2025 samt skapa goda förutsättningar för att nå budget i balans kommande år.

Beredning

Ärendet har tagits fram i samarbete mellan socialförvaltningen och kommunledningskontorets ekonomistab.

Föredragning

Bakgrund

I den ekonomiska uppföljningen och helårsprognosen per mars visade socialnämnden ett prognosticerat underskott om 11 miljoner kronor. Som en följd av det uppdrog socialnämnden till förvaltningen att ta fram en åtgärdsplan med förslag på åtgärder för att nå budget i balans samt att förvaltningen skulle återrapporera till nämnden vid sammanträde i juni 2025.

Förslag på åtgärder för ekonomi i balans

Öka kompetensen på Rosenhill HVB för att bättre matcha målgruppens behov

Rosenhill HVB tar emot målgruppen ungdomar med neuropsykiatriska svårigheter i ålder 15–20 år. Enheten har i perioder tomma platser för att målgruppens komplexitet ökat över tid och det saknas kompetens att tryggt ta emot dem. Den målgrupp som idag har behov av en placering i egen regi är ungdomar som förutom neuropsykiatriska svårigheter även har pålagringar av andra psykiatriska diagnoser som är behandlingsbara (tvångssyndrom, fobi, depression). En del av behandlingen sker via regionen men genom att öka kompetensen med psykolog på enheten kan behandling även ske mer tryggt i det miljöterapeutiska arbetet på enheten. Genom att ge mer sammanhållen behandling förväntar vi att vi kan förkorta behandlingstider och att enheten kan ta emot fler med komplex problematik.

Utreda om socialförvaltningen ska ha egna stödboenden i egen regi

Det senaste året har socialförvaltningen sett ett ökat behov av att placera ungdomar 16–20 år i stödberoende. Placeringarna i stödboende sker oftast som en del i en vårdkedja och efter en placering i HVB. Idag saknar förvaltningen ett stödboende i egen regi och avropar istället insatser via ett ramavtal. Socialförvaltningen avser att utreda om det är mer ekonomiskt fördelaktigt att bedriva ett stödboende i egen regi och därmed minska de externa köpen av stödboende.

Hemflyttsråd

Hemflyttsråd är en samverkansmodell för att undersöka möjligheten till hemflytt för barn och unga som är placerade eller där placering kan komma att bli aktuellt. Modellen syftar till att minska och eller förkorta placeringstider och främja hemmaplanslösningar. Rådet sammankallas när en aktör ser en möjlig hemflytt. I mötet deltar handläggare, teamledare och enhetschefer från olika verksamheter inom barn och ungdom myndighet och insats för gemensam bedömning och planering. Vid beslut om hemflytt upprättas en tydlig plan i samarbete mellan behandlare och handläggare där undersökning av hur nätverket ska involveras också ingår. Vid behov görs en planering kring umgänge innan hemflytt, samt regelbunden uppföljning efter att barnet har flyttat hem.

Nätverksinvolvering

För att minska placeringar utanför det egna hemmet bör placering inom barnets nätverk i första hand övervägas. I de fall det finns behov av skydd och det inte är möjligt att inhämta tillräckligt underlag för att bedöma nätverkets lämplighet samma dag kan jourplacering i interna verksamheter vara aktuellt. Exempelvis kan placering ske på Brogården tillsammans med en person i barnets nätverk, eller i vissa fall på Eksätra. Detta möjliggör trygga och tillfälliga placeringar under tiden myndigheten utreder barnets situation och nätverk vidare.

För att utveckla och bredda arbetet med nätverksinvolvering krävs vissa organisatoriska och strukturella förändringar:

- Tillgänglighet utanför kontorstid: För att fullt ut kunna arbeta med nätverksplaceringar behöver arbetssätt och bemanning anpassas så att beslut och placeringar kan genomföras även utanför ordinarie kontorstid.

- Flexibla lösningar och ersättningsformer: Det behöver utredas hur tillfälliga nätverksplaceringar ska hanteras vad gäller ersättning samt möjlig användning av egna jourlägenheter.
- Stärkta förutsättningar för nätverkshem: För att på sikt kunna erbjuda fler nätverksplaceringar krävs stödjande insatser, inklusive kompensatoriska stödåtgärder och möjlighet till avlastning för nätverkshemmen.

AI-stöd för dokumentation och administration

Införandet av AI-stöd i dokumentationsarbetet syftar till att minska den administrativa belastningen och skapa en mer hållbar arbetssituation för medarbetarna.

Förvaltningen har anmält sitt intresse för ett AI-baserat dokumentationsstöd som kan komma att erbjudas via extern aktör.

Genom att digitalisera och automatisera repetitiva moment frigörs tid för socialsekreterare att fokusera på det direkta, värdeskapande arbetet med barn och familjer. Förvaltningen har i detta syfte tagit fram tre robotiserade processer, vilka nu är under vidareutveckling hos kommunens robotfabrik.

Minskade vikariekostnader

Genom ett samarbete mellan förvaltningens stödteam och Flerstegsboendet kan vikariekostnaderna minskas genom att vissa dagpass kan Stödteamet ersätta frånvarande personal på Flersteget som därmed inte behöver anlita vikarier för dessa pass. Uppstart av samarbetet sker efter sommaresemestern.

Ökad bemanning inom öppenvården/vuxen

Det är långa väntetider/kö till öppenvården inom förvaltningens råd och behandling för skadligt bruk och beroende. Genom att utöka personalen kan externa placeringskostnader minskas dels genom att förebygga placeringar i HVB dels genom hemtagning med öppenvård på hemmaplan. Planeringen är att utöka med två medarbetare under hösten 2025 under förutsättning att det går att utöka befintlig lokal.

Minskade placeringskostnader unga vuxna

Genom ett tätare samarbete inom förvaltningen mellan beroende unga vuxna inom avdelning vuxen och utredningsenheterna inom barn och ungdom myndighet är ambitionen att minska kostnaderna för placeringar utanför det egna hemmet. Detta genom att beroende unga vuxna involveras tidigare för samhandläggning än enligt nuvarande rutin och därigenom att med ett vuxenperspektiv förkorta placeringstider.

Upphandlingar

Vid socialnämndens sammanträde den 28 november 2024 beslutade nämnden att avbryta pågående upphandling av hem för vård eller boende för barn och unga 0–20 år samt att uppdra till förvaltningen att ansluta socialnämnden till Addas ramavtal för hem för vård eller boende för barn och unga 0–20 år från och med 2025-03-01.

Anledningen till besluten var att den egna upphandlingen visade att den genomsnittliga prisskillnaden mellan inkomna anbud och nämndens då pågående ramavtal var omotiverat högt. Prisskillnaden mellan Adda och det egna dåvarande ramavtalet var inte lika påtaglig.

Fram till beslutet den 28 november 2024 hade socialnämnden sedan den bildades år 2015 endast genomfört egna upphandlingar avseende vård- och behandlingsinsatser för barn, ungdomar och vuxna. I samband med nämndens sammanträde i juni 2025 har det nya ramavtalet via Adda pågått i strax över 3 månader. Hittills har det nya avtalet fungerat bra och tillgodosett de behov förvaltningen har.

I samband med nya upphandlingar föreslår förvaltningen att nämnden alltid ska överväga om det är mer fördelaktigt att ansluta sig till Addas avtal för olika vård- och behandlingsinsatser. Uppsala kommun är redan ansluten och avropsberättigade att använda Addas avtal. Fördelen är även att flera kommuner är anslutna och avropar från avtalen samt är Adda behjälplig med uppföljningen av avtalen. Om nämnden väljer sig att anslutna sig till avtalen bedöms administrationen avseende avtalshantering i förvaltningen att minska. Huruvida det finns förutsättningar att minska vårddygnskostnader behöver övervägas i varje enskild upphandling.

Barnkonsekvensanalys

Åtgärderna och beslutet att genomföra åtgärderna medför inga negativa konsekvenser för barn.

Påverkan för personal

Åtgärderna innebär att arbetstider utanför kontorstid kan bli aktuellt, samt att arbetssätt kan komma att förändras och att fler medarbetare behöver anställas.

Ekonomiska konsekvenser

Åtgärderna förväntas bidra till att nämnden närmar sig en budget i balans år 2025 samt skapar goda förutsättningar för att nå budget i balans kommande år.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2025-05-26

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör